ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 11ης Ιανουαρίου 1990 *

Στην υπόθεση C-38/89,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal de police του Aix-les-Bains (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Ministère public

και

Guy Blanguernon,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης ΕΟΚ και της τετάρτης οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί των ετησίων λογαριασμών των εταιριών ορισμένων μορφών (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/02, σ. 17), προκειμένου να καθοριστεί πότε μπορούν να τεθούν σε ισχύ οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις που θεσπίζονται βάσει των νομοθετικών αυτών κειμένων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. N. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, T. Koopmans και M. Díez de Velasco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— Ο Blanguernon, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο P. Lippens de Cerf κατά την προφορική διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

— η γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Belliard και S. Grassi,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους νομικούς της συμβούλους É. Lasnet και A. Caeiro,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 10ης Οκτωβρίου 1989,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά την ίδια συνεδρίαση,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 30ής Ιουνίου 1988, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Φεβρουαρίου 1989, το tribunal de police του Aix-les-Bains υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης, καθώς και της τετάρτης οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 17, στο εξής: τέταρτη οδηγία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ποινικής διώξεως κατά του Blanguernon, οικονομικού διευθυντή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης PAKEM. Ο Blanguernon κατηγορείται ότι δεν κατέθεσε τους ετήσιους λογαριασμούς αυτής της εταιρίας στη γραμματεία του tribunal de commerce του Chambéry, εντός μηνός από της εγκρίσεώς τους από τη γενική συνέλευση των εταίρων.

3 Η παράλειψη αυτή τιμωρείται από τη γαλλική νομοθεσία περί των λογιστικών υποχρεώσεων των εμπόρων και ορισμένων εταιριών. Αντικείμενο της νομοθεσίας αυτής είναι η μεταφορά στο γαλλικό δίκαιο των διατάξεων της τέταρτης οδηγίας, που στηρίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης. Το άρθρο αυτό προβλέπει την έκδοση οδηγιών για το συντονισμό, κατά το αναγκαίο μέτρο και με το

σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, των απαιτουμένων εγγυήσεων των κρατών μελών εκ μέρους των εταιριών, κατά την έννοια του άρθρου 58, παράγραφος 2, της Συνθήκης με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων.

4 Ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου ο Blanguernon υποστήριξε ότι η εφαρμογή της γαλλικής νομοθεσίας περί των λογιστικών υποχρεώσεων θίγει τα δικαιώματα των γαλλικών εταιριών καθόσον αυτές υποχρεούνται να δημοσιεύουν τους λογαριασμούς τους, ενώ οι ανταγωνιστές τους σε άλλα κράτη μέλη δεν υπέχουν αντίστοιχες υποχρεώσεις. Πράγματι ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν λάβει μέτρα για την εκτέλεση της τέταρτης οδηγίας.

5 Ενόψει του επιχειρήματος αυτού, το tribunal de police του Aix-les-Bains αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Κατά το γράμμα και το πνεύμα του άρθρου 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης και της τέταρτης οδηγίας του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1978, οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις που θεσπίστηκαν βάσει των εν λόγω διατάξεων μπορούν να τεθούν σε ισχύ καίτοι δεν έχουν θεσπιστεί σε όλα τα κράτη μέλη ανάλογες διατάξεις, απαραίτητη προϋπόθεση του ταυτόχρονου συντονισμού στον οποίο αποβλέπει η τέταρτη οδηγία; »

6 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κυρίας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

7 Πρέπει καταρχήν να παρατηρηθεί ότι κατά πάγια νομολογία τα κράτη μέλη δεν μπορούν να δικαιολογούν τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν από τη Συνθήκη επικαλούμενα το γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους (βλέπε, ιδίως, την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1976, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, 52/75, Rec. 1976, σ. 277). Πράγματι, στην έννομη τάξη που θεμελίωσε η Συνθήκη η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από τα κράτη μέλη δεν μπορεί να εξαρτάται από την προϋπόθεση της αμοιβαιότητας. Τα άρθρα 169 και 170 της Συνθήκης

προβλέπουν τα κατάλληλα μέσα παροχής ενδίκου προστασίας για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων παραβάσεως εκ μέρους των κρατών μελών των υποχρεώσεων που υπέχουν από τη Συνθήκη.

8 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας κράτους μέλους που θεσπίστηκαν κατ' εκτέλεση κοινοτικής οδηγίας πρέπει να εφαρμόζονται πλήρως, έστω και αν η εν λόγω οδηγία δεν έχει ακόμη μεταφερθεί και τεθεί σε ισχύ στις νομοθεσίες των άλλων κρατών μελών.

9 Αυτό ισχύει και για τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίστηκαν κατ' εκτέλεση της τέταρτης οδηγίας, που στηρίζεται στο άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης. Η εν λόγω οδηγία, όπως και το ανωτέρω άρθρο της Συνθήκης αναφέρονται στην ισοδυναμία των απαιτουμένων στα κράτη μέλη εγγυήσεων για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων προκειμένου να καθορίσουν τον επιδιωκόμενο βαθμό εναρμονίσεως. Από το σκοπό αυτόν, συνεπώς, συνάγεται ότι η εφαρμογή των μέτρων που ελήφθησαν προς εκτέλεση της τέταρτης οδηγίας σε ένα κράτος μέλος δεν εξαρτάται από τη λήψη ισοδυνάμων μέτρων σε όλα τα κράτη μέλη.

10 Κατά συνέπεια στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις του άρθρου 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης και της τέταρτης οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών, έχουν την έννοια ότι οι νομοθετικές διατάξεις των κρατών μελών που θεσπίστηκαν προς εκτέλεση της εν λόγω οδηγίας πρέπει να τεθούν σε ισχύ και να εφαρμοσθούν, έστω και αν άλλα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμα λάβει μέτρα για την εκτέλεση της εν λόγω οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

11 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η γαλλική κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κυρίας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί του προδικαστικού ερωτήματος που του υπέβαλε το tribunal de police του Aix-les-Bains με απόφαση της 30ής Ιουνίου 1988, αποφαίνεται:

Το άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ), της Συνθήκης ΕΟΚ και η τέταρτη οδηγία 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών έχουν την έννοια ότι οι νομοθετικές διατάξεις των κρατών μελών που θεσπίστηκαν προς εκτέλεση της εν λόγω οδηγίας πρέπει να τεθούν εν ισχύ και να εφαρμοσθούν έστω και αν άλλα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμα λάβει μέτρα για την εκτέλεση της εν λόγω οδηγίας.

Κακούρης Koopmans Díez de Velasco

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Ιανουαρίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

K. N. Κακούρης